

ROSA SOLBES, PRESIDENTA DE LA UNIÓ DE PERIODISTES VALENCIANS

Text: JOAN M. OLEAQUE / Fotos: RAFA GIL

"Volem ser forts i respectats"

Rosa Solbes (Alacant, 1950) és la nova presidenta de la Unió de Periodistes Valencians. Amb un equip directiu també renovat, Solbes es marca com a meta que la Unió cresca, guanye representativitat i arribe a ser "institucionalment important".

"O h, ella és guerrera: ho farà bé", comenta un company al periodista, quan aquest li pregunta què li sembla l'elecció recent de Rosa Solbes com a presidenta de la Unió de Periodistes Valencians. La veritat és que Solbes s'ha guanyat aquesta fama al llarg dels seus trenta anys de carrera professional. Especialment, quan va posar en marxa Ràdio 9 l'any 1989 amb un projecte d'emissora "lluïtadora i de continguts" i tres mesos després el primer director general de Ràdio Televisió Valenciana (RTVV), Amadeu Fabregat, el mateix que l'havia contractada, la va despatxar. "Probablement, Amadeu, com jo —ha comentat— tenia clar que aquell equip era ideal per posar la ràdio en marxa, però no l'apropiat per dir 'sí senyor'." I potser perquè ella sap què podria donar de bo la RTVV si s'hi treballara amb paràmetres de qualitat, és sempre crítica amb la manipulació informativa que, fins a les entranyes, pateix l'ens públic des de fa tant de temps.

Radiocadena, *Diario de Valencia*, *Levante*, *Interviú* o *EL TEMPS* són alguns dels mitjans en què aquesta informadora ha treballat col·laborant o exercint càrrecs de responsabilitat d'ençà que es va traslladar des d'Alacant per venir a estudiar a València. És redactora en el centre valencià de producció de Televisió Espanyola (TVE) i columnista en l'edició per al País Valencià d'*El País*. Com a presidenta de la Unió de Periodistes Valencians, ha heretat una organització nascuda d'una fusió entre dues associacions, la Unió de Periodistes del País Valencià (UPPV) i l'Ateneu de Periodistes, concretada fa més

de dos anys amb la presidència conciliadora del periodista Joaquim Ferrandis. Ara és Solbes qui té la paraula i l'exerceix amb una veu suau, modulada pels anys davant del micròfon, però utilitzada amb l'energia d'aquell que vol il·lusionar a qui té davant.

—*La fusió entre les dues associacions va ser traumàtica?*

"Els periodistes, que som uns assalariats, ens sentim més identificats amb els enfrontaments de les empreses per a les quals treballem que amb la solidaritat entre nosaltres. És absurd, però és així."

—No. L'Ateneu de Periodistes era hereu de l'antiga Associació Valenciana de la Premsa, de tradició directiva antidemòcrata, però en l'Ateneu es va quedar la part més jove i dinàmica d'aquella organització, el sector democràtic. Els seus promotors el crearen amb la idea d'acostar-se a la UPPV.

—*Quan es fa la fusió, per què salta la P de País Valencià?*

—No tant per evitar la paraula "país" com per no donar la impressió que la Unió de Periodistes del País Valencià absorbia l'Ateneu de Periodistes. Volem una unitat en igualtat de condicions, i a ells, la paraula "unió" els agradava, així que haguérem de renunciar a "país".

—*La Unió és un ens autònom?*

—Té vocació autònoma, però en aquests moments és bàsicament de València, tot i que tenim alguns associats de Castelló. La majoria de

companys d'Alacant pertanyen a l'Associació de la Premsa d'Alacant, que, a diferència de la de València, va acabar democratitzant-se plenament. No obstant això, hi tenim molta relació i exercim una única representació davant del consell directiu de la Federació de les Associacions de la Premsa d'Espanya (FAPE). Si les distintes associacions que hi ha a Castelló es

convertiren en una sola, podríem plantejar-nos realment articular-nos mitjançant una federació autonòmica.

—*Què li ha arribat de l'anterior etapa?*

—Més de 300 socis, nombre que hem de superar com més aviat millor. La meitat de la junta directiva. I la consolidació de dues associacions en una sola organització, cosa tremendament important per defensar els nostres interessos. A partir d'això, tenim alguns reptes immediats, com ara estudiar si la Unió hauria o no de donar suport a un sindicat professional de periodistes, o fer al més prompte possible un estudi sociolaboral dels informadors valencians. Saber en quin mitjà treballen, quants n'hi ha exactament, com treballen, quants no tenen faena... Fins ara, de totes aquestes qüestions no en tenim ni idea. Quan en parlem, ho fem a colp d'intuïció. Tenim també la voluntat de potenciar més activitats, que no podrem realitzar d'altra manera que demanant els mitjans necessaris per poder fer-les.

—*Vol dir amb subvencions? Això no crearia una dependència incòmoda?*

—No som una organització subvencionada. Les nostres despeses habituals les paguem amb les quotes dels socis. Però les jornades, els congressos, no els podem afrontar només amb això, i és aleshores quan demanem la subvenció, i quan trobem justificada l'ajuda institucional o l'esponsorització privada. Però en canvi d'això no estem disposats a renunciar a res, perquè considerem que la nostra activitat té un interès públic i una justificació per acudir de tant en tant a unes arques que són de tots. Pensem que ningú ens ha de regalar res.

—*Per a una organització que aspira a representar el gruix de la professió, és un avantatge o un desavantatge que el periodista no haja d'estar obligatòriament afiliat?*

—En la Unió no creiem en l'afiliació obligatòria. Per això no ens hem plantejat mai convertir-nos en col·legi, tot i que podríem fer-ho, ja que tenim una legislació autonòmica que ho permet. El col·legi professional en l'àmbit periodístic ens sona, a mi i als socis de la Unió, a corporativisme i d'això no en volem saber res. No obstant això, si mirem l'exemple del Col·legi de Periodistes de Catalunya, és tot el contrari, una organització dinàmica, a la qual no és obligatori pertànyer, però a la qual, en canvi, tothom decideix pertànyer. Considerem que la nostra essència no és distinta a la seua, tot i que ells són bastant més forts i tenen molta més representativitat. I això volem, ser forts per ser respectats, convèncer els periodistes valencians que cal formar part de la Unió perquè, com el col·legi de Catalunya, puguem ser institucionalment importants, ja que aquesta és l'única manera de

defensar com cal els interessos dels socis. La veritat és que, a banda dels nostres afiliats, no sé què fa la resta. Abans podies pensar que estaven en la competència, però ara és que no n'hi ha.

—*Potser pensen que la Unió no promou prou activitats perquè valga la pena formar-ne part i pagar una quota...*

—Quan fem activitats, resulta que els qui hi acudeixen no són precisament els professionals, sinó estudiants. Fem jornades de periodistes europeus, fem jornades de periodisme ambiental, de periodisme esportiu... Per què no vénen més els professionals? Potser per manca de temps, pels horaris extravagants que els periodistes patim, perquè pensem que som tan llestos que no ens fa falta cap activitat suplementària...

—*Potser és que les activitats programades no els interessen.*

**"En el poder,
l'esquerra té cert
pudor quan
exerceix la
manipulació
sobre informadors,
perquè els seus
principis li
indiquen que no
actua com cal.
La dreta, en canvi,
no té aquest
pudor."**

—Home.... hem creat grups de treball i hem dit als socis que vinguin i opinen i ens diguen el que interessa, perquè volem reflectir el que volen els nostres associats. I què ha passat? Que no hem trobat una resposta i sí una considerable falta de participació. Per què no participem? Falta de temps? Individualisme exacerbats? Potser de tot una mica.

—*No té la impressió que els periodistes utilitzem el tema de l'individualisme com a excusa quan demostrem no saber comportar-nos com a part d'una col·lectivitat?*

—És possible, però la veritat és que respon a una característica real.

—*L'absència de corporativisme dels periodistes no pot comportar, precisament, que estem més desprotegits? Per exemple, els professionals de distints mitjans (aquest setmanari inclòs) han estat menyspreats o ignorats en ocasions bas-*

tant cridaneres per l'actual govern valencià. Potser si els informadors fórem més corporativistes no seria senzill que es donaren situacions així.

—No hem estat prou forts per evitar aquestes situacions, i, encara que em repetesca, he de dir que si aconseguim estar units i créixer, tindrem autoritat per evitar-les. Però perquè això siga possible, la Unió ha de rebre el suport de tots els companys. I dic "tots" perquè és una autèntica llàstima que es produeixen episodis com aquest: com el lector valencià sabrà, uns informadors de Canal 9, a finals de l'any passat, subministraren uns medicaments a uns menors per simular que es drogaven, i després emeteren les imatges. En un comunicat, la Unió es va manifestar molt rotundament en contra d'aquesta manipulació. Però en canvi, hi va haver publicacions tan importants en València com *Levante* o *Las Provincias* que no es feren ressò del nostre comunicat. Què passa en aquest

tipus de situacions? Que per baralles personals o empresarials amb què, desgraciadament, ens sentim identificats els periodistes, que no som més que assalariats, passen coses com ara que no es reproduesquen els nostres comunicats. Aquesta identificació, al País Valencià, és molt superior al sentiment de solidaritat entre els mateixos informadors. És absurd, però és així.

—Vostè ha conegut de prop l'administració valenciana. El divorci actual, quan no enfrontament, entre el poder i la premsa que s'hi mostra més crítica, tenia un equivalent en l'etapa de govern socialista?

—L'interès del poder per acostar-se a periodistes amics és una constant, i el PSOE ho va fer en tot moment, va mostrar màximes reticències cap als informadors independents. En general, els socialistes governaren amb un cert complex de persecució, encara que efectivament, en alguns casos s'ha demostrat que tenien raó, perquè han sofert campanyes de difamació en què certs mitjans han mentit i han enganyat. Però la

qüestió és que l'esquerra valenciana no va saber distingir entre la crítica honesta o independent, i els posicionaments de la premsa realment contrària a ells. No solament això, sinó que de vegades tractava molt millor la premsa de dretes que la d'esquerres. Resultava molt curiós i dolorós comprovar que no acceptaven que tu treballaves al seu costat, sí, però mantenint la independència; i que no sabien acceptar que quan tocava pegar-los una garrotada, els l'havies de pegar perquè no estaves disposada a escriure al seu dictat. Ara bé, cal dir que l'esquerra tenia... té cert pudor a l'hora de la manipulació, de l'intent de pressió, perquè els seus principis li indiquen, precisament, que ha de fer el contrari de com actua. Però la dreta, no. No té cap pudor. La dreta considera normal repartir les prebendes oficials només entre els qui li han donat suport, per exemple. Vull dir que, si bé en el fons les situacions no són tan distintes, la gran di-

—Com pot ajudar la Unió els professionals que més pateixen la precarietat laboral?
 —Posant-se al seu costat! Hi ha col·laboradors de diaris i ràdios que estan totalment desprotegits. Nosaltres els oferim, entre altres coses, acreditació i assessorament legal.
 —Realment, li agradaria que el seu fill, que ara té dotze anys, fóra un dia periodista?
 —No massa. Bé... voldria que fóra allò que ell volguera. Seria senyal que ha pogut escollir.

la quota d'estar sempre sota les ordres d'altres.

—Hi ha solució per a RTVV? És possible que algun dia siga un exemple mediàtic digne?

—Ha d'haver-n'hi alguna. Em negue a fer cas a aquests comentaris interessats que apunten que cal privatitzar-la perquè és un desastre. Les empreses públiques en comunicació són vitals. L'obligació dels polítics és fer-les ben fetes. I si no saben fer-les, que les facen uns altres. És possible que la Unió acabe subscriuint el document català que demana una autoritat en temes audiovisuals independent del poder executiu, conformada per persones de prestigi social i professional, i de reconeguda independència. Aquí ni tan sols tenim un Consell de l'Audiovisual, només un consell d'administració de RTVV que és purament polític. I entre els seus membres, allò de prestigi social i reconeguda independència... millor ni parlar-ne.

ferència està en les formes.

—Dins de la professió, la dona pateix marginació empresarial?

—Tu has vist molts càrrecs directius on hi haja dones? En els diaris? En les emissores? I això que les redaccions estan plenes de xiques! El 90% dels becaris que han vingut en estiu a TVE, eren xiques. Però què passa després? Estic absolutament segura que per part de les empreses hi ha reticències a l'hora de promocionar la dona. Però també, és probable que succeesca el mateix que en la resta dels àmbits públics: que hi ha un sostre que, o et ve donat, o tu, com a dona, l'has interioritzat de tal manera que et plantejes: "fins a quin punt estic disposada a renunciar a una parcel·la de la meua vida privada?". Si estàs en la base empresarial, pot resultar-te més fàcil despenjar, desconnectar, que si ets directora o cap de redacció. Sospite que una dona valora més la seua vida privada, i té menys ànsies de poder que els homes. Potser és un problema d'intel·ligència emocional... tot i que per tenir-la, paguem

